

Received: July 4, 2026

Revised: August 19, 2026

Accepted: August 21, 2026

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Factors Influencing Life and Career Skills of Students in the Second Educational
Level (Grades 4–6) in Small-Sized Schools, Phra Nakhon Si Ayutthaya District,
Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

รวี บัวด้วง

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

บุญประจักษ์ จันทร์วิน*

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์

คณิตา ขันธชัย

โรงเรียนวัดช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: boonprajak2518@gmail.com

Rawi Buaduang

International College, Rajamangala University of Technology Krungthep

Boonprajak Junwin*

Sirindhorn College of Public Health Trang, Faculty of Public Health and Allied Health Sciences

Khanita Khanthachai

Wat Chang School, Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยเชิงทำนาย มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางโรงเรียน ปัจจัยด้านตัวนักเรียน และทักษะชีวิตและอาชีพ ตรวจสอบความตรงด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์รายข้อระหว่าง 0.67-1.00 ตรวจสอบความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ดังนี้ ด้านครูผู้สอน ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยด้านตัวนักเรียน และทักษะชีวิตและอาชีพ เท่ากับ 0.84, 0.87, 0.82, 0.75 และ 0.92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์ถดถอย พหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.64) และด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.72) สำหรับปัจจัยด้านตัวนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.68) ทักษะชีวิตและอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ คือ ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ปัจจัยตัวนักเรียน ด้านครูผู้สอน เพศ (ชาย) และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 86.90 (adj. $R^2 = 0.869$)

คำสำคัญ: ทักษะชีวิตและอาชีพ; นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2; โรงเรียนขนาดเล็ก; ปัจจัยที่มีอิทธิพล

Abstract

This predictive research aimed to analyze the factors influencing life and career skills among Grade 4–6 students in small-sized schools in Mueang Phra Nakhon Si Ayutthaya District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The sample consisted of 178 students selected using systematic random sampling. The research instrument was a questionnaire covering school factors, student factors, and life and career skills. Three experts assessed content validity, with item-objective congruence (IOC) values ranging from 0.67 to 1.00. Reliability was examined using Cronbach's alpha coefficients, yielding values of 0.84 for teacher-related factors, 0.87 for teacher-student relationships, 0.82 for the school environment, 0.75 for student factors, and 0.92 for life and career skills. Data were analyzed using percentages, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis.

The findings revealed that overall school factors were at a high level ($M = 4.36$, S.D. = 0.61). When considered by individual dimensions, all dimensions were at a high level, with teacher-related factors having the highest mean ($M = 4.40$, S.D. = 0.61), followed by the school environment ($M = 4.37$, S.D. = 0.64) and teacher-student relationships ($M = 4.32$, S.D. = 0.72). Regarding student factors, learning motivation was also high ($M = 4.03$, S.D. = 0.68). Overall, students' life and career skills were at a high level ($M = 4.24$, S.D. = 0.62). The factors significantly influencing students' life and career skills were teacher-student relationships, student factors, teacher-related factors, male

gender, and the school environment. Collectively, these factors accounted for 86.90% of the variance in students' life and career skills (adjusted $R^2 = 0.869$).

Keywords: Life and Career Skills; Students in the Second Educational Level (Grades 4–6); Small-Sized Schools; Factors Influencing

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม โดยผู้เรียนควรได้รับการเสริมสร้างทั้งความรู้ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ และความสามารถในการปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็น รวมทั้งรู้เท่าทันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Ministry of Education, 2017)

ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การจัดการศึกษาที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและอาชีพ (Ministry of Education, 2017) ฉะนั้น การศึกษาจึงมีกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง ต้องพัฒนาให้ทันกับการขยายตัวทางด้านเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นภาพงานอาชีพต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง สำรวจความสนใจ ความถนัด และมองเห็นเส้นทางชีวิตในอนาคตเพื่อความสำเร็จในการทำงานและการดำเนินชีวิต (Sukrat, 2019) ทักษะชีวิตและอาชีพจึงถือได้ว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายโดยตรงในการสอนให้ผู้เรียนเรียนรู้และทำงานได้ดีกับทักษะในศตวรรษที่ 21 กระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิตและอาชีพ จึงเพื่อผลิตผู้เรียนที่มีความพร้อมในการทำงาน ทางสถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องสอนทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ให้กับผู้เรียน (Abdullah *et al.*, 2020) กระบวนการส่งเสริมทักษะและอาชีพ จึงช่วยให้นักเรียนสามารถก้าวสู่โลกการทำงานหรือการศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะและประสบการณ์ในอาชีพต่าง ๆ สามารถค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง ซึ่งสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา (Office of the Education Council, 2017)

กิจกรรมการสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ ด้วยรูปแบบที่มีวิธีการที่หลากหลาย เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่เน้นเนื้อหาในด้านวิชาการมากกว่าการพัฒนาในด้านอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนนั้น ผู้เรียนก็ต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะวิชาชีพ รวมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ มุ่งส่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต และปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมผู้เรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัว และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (Bureau of Academic Affairs and Educational Standards, 2012) รวมไปถึงปัจจัยทางโรงเรียนที่มีองค์ประกอบหลายด้าน อาทิ ครูผู้สอน และความสัมพันธ์ภาพ สำหรับปัจจัยด้านตัวนักเรียน โดยเฉพาะแรงจูงใจ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการสอนที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดประสิทธิผล ซึ่งเมื่อได้รับการพัฒนาจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 มีทักษะชีวิตและอาชีพอย่างเหมาะสม ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ อาทิ สภาพชุมชน วัฒนธรรม และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (Kumtui, 2017) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดู และเมโนภาพแห่งตน ได้แก่ ความวิตกกังวล และความสุขความพอใจ

(Thanawong & Kaewtatip, 2021) แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (Apaisurasit & Kaewtatip, 2020) และยังพบว่า วิธีการสอนโดยการเสริมทักษะโดยการนำแนวคิดต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน นักเรียนจะสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้เช่นกัน เช่น การใช้แนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ (Klomin, 2023) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (Promnara *et al.*, 2021; Satangjun *et al.*, 2018) ผลการศึกษา ดังกล่าวพบว่า มีหลายปัจจัยที่อธิบายอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพ แต่ยังไม่มีการสรุปว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลที่แน ชัด ประกอบกับมีงานวิจัยที่ศึกษากลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 น้อย ซึ่งกลุ่มดังกล่าวเป็นช่วงวัยที่สำคัญ เพื่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น ฉะนั้นงานวิจัยจึงมีความสำคัญเพราะปัจจัยที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปจัดการ เรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิตและ อาชีพ มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีพื้นที่ความรับผิดชอบดูแลให้การ สนับสนุน ส่งเสริม และให้บริการทางการศึกษา ครอบคลุม 9 อำเภอ มีโรงเรียนรับผิดชอบทั้งหมด 176 แห่ง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 77 แห่ง สภาพปัญหาปัจจุบัน พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ในชีวิตประจำวัน จึงไม่สามารถสนับสนุนการศึกษาให้บุตรหลานได้เต็มที่ มักต้องทำงานหนัก ไม่เป็นเวลา ส่งผลให้ไม่มี เวลาในการดูแลบุตรอย่างเพียงพอและเหมาะสม ฉะนั้น การจัดกิจกรรมเสริมทักษะและสร้างเสริมประสบการณ์อาชีพ ให้กับนักเรียนจึงมุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดสภาพแวดล้อม ชุมชน และท้องถิ่น สังกมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ระดมภูมิปัญญาท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนและท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยการ พัฒนานักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มุ่งให้นักเรียนสามารถเข้าใจแนวทางเลือกอาชีพ ประกอบอาชีพและ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และยังคงเน้นนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ เพียงพอต่อการเข้าตลาดแรงงานหรือประกอบ อาชีพอิสระให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, 2025) จะเห็นได้ว่า จากการทบทวน วรรณกรรมในการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวจะส่งผลและทำให้นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพมากขึ้น ฉะนั้น หากทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 จะส่งผลให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านตัวนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็กอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมือง พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน ขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอ เมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 77 โรงเรียน มีนักเรียน 272 คน (Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, 2025) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) เป็นนักเรียนที่ขึ้นทะเบียนในปีการศึกษา 2568 2) เป็นนักเรียนที่อ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้ และ 3)

มีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถใช้ในการตอบแบบสอบถามได้ สำหรับเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่ไม่ประสงค์ที่เข้าร่วมโครงการ 2) เป็นบุคคลต่างด้าว และ 3) กลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนใจ ไม่สมัครใจทำแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G* Power Analysis (Faul et al., 2007) ใช้ Test family เลือก F-test, Statistical test เลือก Linear multiple regression: fix model, R2 deviation from zero กำหนดค่าอิทธิพลขนาดกลาง (Effect size) = 0.15 (Cohen, 1988) ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha) = .05 และค่า Power = .95 ตัวแปรอิสระ (Number of predictors) 9 ตัวแปร ได้กลุ่มตัวอย่าง 166 คน และเพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูลจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 10 ได้กลุ่มตัวอย่าง 17 คน รวมทั้งหมด 183 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบ (Systematic random sampling) ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำรายชื่อนักเรียนชั้น ป.4-6 ของแต่ละโรงเรียน มาเรียงตามลำดับจากเลขที่ 1 ถึง เลขที่สุดท้ายของแต่ละชั้น โดยแยกแต่ละโรงเรียน
2. จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างคนแรก โดยใช้การสุ่มโดยการหยิบลูกจากเลข 1-5
3. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างลำดับแรกจากเลข 1-5 หลังจากนั้นนับระยะห่างตามหมายเลขที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่างถัดไป และนับวนไปตามระยะห่างจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับชั้นที่ศึกษา 4) การอาศัยในครอบครัว และ 5) เกรดเฉลี่ยครั้งสุดท้าย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางด้านโรงเรียน จำนวน 15 ข้อ ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านครูผู้สอน 5 ข้อ 2) ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน 5 ข้อ และ 3) ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 5 ข้อ โดยข้อคำถามจะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการวัด 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านตัวนักเรียน จำนวน 5 ข้อ โดยข้อคำถามจะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการวัด 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน)

ส่วนที่ 4 ทักษะชีวิตและอาชีพ จำนวน 10 ข้อ โดยข้อคำถามจะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการวัด 5 ระดับ ตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5 คะแนน) เห็นด้วย (4 คะแนน) ไม่แน่ใจ (3 คะแนน) ไม่เห็นด้วย (2 คะแนน) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1 คะแนน)

การแปลผลส่วนที่ 2 - 4 แปลคะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม มีระดับการวัดเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) มาจัดเป็น 3 ระดับ (Best, 1977) คือ ระดับสูง (3.67-5.00) ระดับปานกลาง (2.34-3.66) และระดับต่ำ (1.00-2.33)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความเหมาะสมเชิงภาษา (Wording) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับบริหารการศึกษาซึ่งความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ จำนวน 1 ท่าน นำไปหาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่าระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำการตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลมาหาค่า

ความเที่ยง ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ปัจจัยด้านตัวนักเรียน และทักษะชีวิตและอาชีพ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha Coefficient) ดังนี้ 0.84, 0.87, 0.82, 0.75 และ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยครูที่ผ่านการประชุมและชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม พ.ศ. 2569 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอคำรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา รหัสโครงการ SCPHYLIRB-2569/017 วันที่รับรอง 30 มกราคม 2569 - 30 มกราคม 2570 โดยมีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัยโดยสามารถปิดแบบสอบถาม หรือสามารถหยุดตอบแบบสอบถามได้ 2) การไม่เข้าร่วมการวิจัยจะไม่ส่งผลต่อการเรียนในโรงเรียนแต่อย่างใด 3) ข้อมูลที่ได้รับจากตัวอย่าง ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับอย่างเคร่งครัด โดยจะมีการระบุข้อมูลโดยใช้รหัสตัวเลข ไม่มีการระบุชื่อ หรือที่อยู่ของตัวอย่าง และ 4) ข้อมูลที่ได้รับจะเก็บไว้ในไฟล์คอมพิวเตอร์ โดยผู้วิจัยจะตั้งรหัสการเข้าถึงข้อมูล ผู้วิจัยเท่านั้นที่จะเข้าถึงข้อมูลได้ ข้อมูลที่ได้จะใช้ในการศึกษาเท่านั้น การนำข้อมูลไปอภิปรายและเผยแพร่จะกระทำในภาพรวม

2. จัดทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อประสานกับครูที่ได้รับมอบหมายซึ่งเป็นผู้ช่วยวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. หลังจากนั้นผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับครูที่ได้รับมอบหมายของแต่ละโรงเรียน เพื่อประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย รายละเอียดในการตอบแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการสำรวจให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google form) จากนั้นเก็บข้อมูล แบบ Online Survey

4. ภายหลังส่งแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามของแต่ละโรงเรียนในทุกๆวัน เมื่อได้ข้อมูลครบ จึงยุติการรับแบบสอบถามและแสดงความขอบคุณไปยังครูที่ได้รับมอบหมายโดยใช้ Application Line เช่นเดิม

5. รวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนที่ส่งไปนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจสอบความครบถ้วน ลงตามรหัสตัวแปรที่กำหนด และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และตัวแปรที่ศึกษา

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression) โดยตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพได้แปลงเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variables) และก่อนการวิเคราะห์ทางสถิติ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumption) ของการใช้สถิติก่อน ได้แก่ 1) ข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ตรวจสอบโดยใช้แผนภูมิฮิสโตแกรม (Histogram) พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงเป็นรูประฆังคว่ำและมีความสมมาตร 2) ตรวจสอบความเป็นเส้นตรง (Linearity) พบว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้น 3) ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์กันเองสูงเกินไป (Multicollinearity) พิจารณาจากค่า VIF สูงสุดที่ได้มีค่าเท่ากับ 7.14 และพิจารณาค่า Tolerance พบว่า มีค่าระหว่าง 0.14 – 0.95 4) กราฟ Normal P-P Plot มีการแจกแจงแบบปกติ 5) ค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 โดยพิจารณาจาก

ค่า Residual เท่ากับ 0.000 และ (6) ความคลาดเคลื่อนมีความแปรปรวนคงที่ (Homoscedasticity) โดยพิจารณาจากกราฟ Scatter Plot และความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน พิจารณาค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.76

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ จำนวน 178 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.27 ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัดส่วนเพศชายและหญิงใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 50.56 และ 49.44) ส่วนใหญ่อายุ 10 ปี (ร้อยละ 44.38) อายุเฉลี่ย 10.46 ปี (S.D.= 0.88) อายุต่ำสุด 9 ปี อายุสูงสุด 13 ปี กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ร้อยละ 41.01) อาศัยอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ 71.91) มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.00 -3.49 ร้อยละ 48.31 โดยมีเกรดเฉลี่ยสะสมเฉลี่ย 3.32 (S.D.= 0.44) เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำสุด 2.00 เกรดเฉลี่ยสะสมสูงสุด 4.00
2. ปัจจัยทางด้านโรงเรียน และปัจจัยตัวนักเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัจจัยทางด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ดังตารางที่ 1

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยทางด้านโรงเรียน	4.36	0.61	สูง
- ด้านครูผู้สอน	4.40	0.61	สูง
- ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน	4.32	0.72	สูง
- ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	4.37	0.64	สูง
ปัจจัยด้านตัวนักเรียน			
- แรงจูงใจด้านการเรียน	4.03	0.68	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.64) และด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.72) สำหรับปัจจัยด้านตัวนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจต่อการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.68)

3. ทักษะชีวิตและอาชีพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะชีวิตและอาชีพ

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับบทบาทและความรับผิดชอบได้	4.04	0.84	สูง
2. นักเรียนสามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเองได้	3.94	0.88	สูง
3. นักเรียนสามารถทำงานที่ตนเองรับผิดชอบด้วยตนเอง	3.95	0.92	สูง
4. นักเรียนทำงานกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	4.08	1.00	สูง
5. นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนและครู	4.52	0.63	สูง
6. นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาได้	4.62	0.87	สูง
7. นักเรียนแสดงความคิดเห็นในกลุ่มอย่างเหมาะสม	4.30	0.89	สูง
8. นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.21	0.78	สูง
9. นักเรียนยอมรับคำแนะนำจากเพื่อนและครู	4.33	0.83	สูง
10. เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จจะมีความภาคภูมิใจในชิ้นงานนั้น	4.39	0.82	สูง
ภาพรวม	4.24	0.62	สูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะชีวิตและอาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาได้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.87) รองลงมา คือ นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.83) และเมื่อนักเรียนทำงานเสร็จจะมีความภาคภูมิใจในชิ้นงานนั้น ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและค่าสัมประสิทธิ์ โดยใช้การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ตัวทำนาย	b	Beta	t	p-value
ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน	0.43	0.51	6.95	< 0.01**
ปัจจัยตัวนักเรียน	0.38	0.42	9.28	< 0.01**
ด้านครูผู้สอน	0.23	0.23	5.48	< 0.01**
เพศ (ชาย)	0.10	0.08	2.88	0.01**
ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	0.12	0.13	2.18	0.03*

Constant= 0.33, R=0.934, R-Square= 0.873, adjR-Square= 0.869, SEets= 0.224, F= 236.21

*p-value < 0.05 **p-value < 0.05

จากตารางที่ 3 เมื่อวิเคราะห์พหุคูณด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณ พบว่า ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน ปัจจัยตัวนักเรียน ด้านครูผู้สอน เพศ (ชาย) และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยทุกตัวแปรมีทิศทางไปทางบวก กล่าวคือ เมื่อนักเรียนมีสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีทักษะชีวิตและอาชีพเพิ่มขึ้น 0.43 หน่วย (b = 0.43) เมื่อนักเรียนมีปัจจัยตัวนักเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีทักษะชีวิตและอาชีพเพิ่มขึ้น 0.38 หน่วย (b = 0.38) เมื่อนักเรียนมีปัจจัยด้านครูผู้สอน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีทักษะชีวิตและอาชีพเพิ่มขึ้น 0.32 หน่วย (b = 0.32) เมื่อนักเรียนเป็นเพศชาย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีทักษะชีวิตและอาชีพเพิ่มขึ้น 0.10 หน่วย (b = 0.10) เมื่อนักเรียนมีด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีทักษะชีวิตและอาชีพเพิ่มขึ้น 0.12 หน่วย (b = 0.12) ซึ่งสามารถอธิบายการผันแปรจะมีทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 86.9 (adj. R² = 0.869) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value < 0.05) โดยสามารถเขียนสมการทำนายทักษะชีวิตและอาชีพ ในรูปแบบคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$Y_i = 0.33 + 0.43$ (ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน) + 0.38 (ปัจจัยตัวนักเรียน) + 0.23 (ด้านครูผู้สอน) + 0.10 (เพศชาย) + 0.12 (ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน)

สมการทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z = 0.51$ (ด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน) + 0.42 (ปัจจัยตัวนักเรียน) + 0.23 (ด้านครูผู้สอน) + 0.08 (เพศชาย) + 0.13 (ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน)

การอภิปรายผล

1. ปัจจัยทางโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และด้านสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ด้านครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่า ด้วยนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่มีจุดเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียนในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน คือ 1) ด้านทักษะ

2) ด้านความสามารถคุณลักษณะของนักเรียน และ 3) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จัดสภาพแวดล้อม ชุมชน และท้องถิ่นสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ระดับภูมิภาค ปัญหาท้องถิ่น โดยพัฒนานักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ มุ่งให้นักเรียนสามารถเข้าใจแนวทางเลือกอาชีพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ทั้งนี้ในการจัดการศึกษาเน้นนักเรียนให้มีทักษะอาชีพ เพียงพอต่อการเข้าตลาดแรงงานหรือประกอบอาชีพอิสระ ให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, 2025)

รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นไปได้ว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจที่เหมาะสมที่จะทำให้ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 มีประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวจะเอื้อต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนจึงมีความสุข มีความสนใจตั้งใจเรียน และมีกระตือรือร้นมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Boonsiruek & Monyanon (2023) ที่พบว่า การจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้ให้นักเรียนมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

สำหรับด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ทั้งนี้ยังอาจจะเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 50 คน ฉะนั้น มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จึงมีมากกว่าโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก ช่วยให้ผู้สอนรู้จักนักเรียน ซึ่งสามารถช่วยให้จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสม ครูผู้สอนควรทำความเข้าใจผู้เรียนเกี่ยวกับความต้องการ ความสามารถทางสติปัญญา ความสนใจ ความพร้อม และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับการศึกษาของ Klomin (2023) ที่พบว่า นักเรียนจะมีทักษะชีวิตและอาชีพสูงเมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรเกษตรปลอดภัยตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน

2. ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจต่อการเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ นักเรียนเข้าเรียนตรงเวลา ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจจะซักถามครูเสมอ ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.83) แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กิจกรรมดังกล่าวจะสร้างความสนใจให้กับนักเรียนเพราะเป็นกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ส่งผลให้การเข้าเรียนของนักเรียนตรงต่อเวลา เพราะกิจกรรมที่สามารถน่าสนใจและสามารถที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะของนักเรียนให้เกิดผลดีได้อีกด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ Promnara *et al.* (2021) ที่พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อนำแนวทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ทักษะชีวิตและอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง อาจจะเป็นเพราะว่า ด้วยนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มุ่งให้นักเรียนสามารถเข้าใจแนวทางเลือกอาชีพ เพื่อประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ฉะนั้น หากนักเรียนให้มีทักษะชีวิตและอาชีพที่ดี จะสามารถเลือกประกอบอาชีพให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนอยู่ร่วมกับเพื่อนต่างศาสนาได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.87) แสดงให้เห็นว่า นักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรมสูง ซึ่งทักษะดังกล่าวแสดงถึงการยอมรับบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมโดยไม่มีเงื่อนไข ส่งผลให้เกิดความคิดใหม่จากความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรม สอดคล้องกับการศึกษาของ Kamlangangsa *et al.* (2025) ที่พบว่า ทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษา Yimprasertand & Heeminkool (2025) ที่พบว่า การพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ปัจจัยตัวนักเรียน ด้านครูผู้สอน เพศ (ชาย) และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 86.9 ($\text{adj. } R^2 = 0.869$) อภิปรายผลได้ดังนี้

ปัจจัยทางโรงเรียนทุกด้านเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยด้านสัมพันธภาพ ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด ($b = 0.43$) รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน ($b = 0.23$) และด้าน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($b = 0.12$) อาจจะเป็นเพราะว่า ปัจจัยทางโรงเรียนเป็นองค์ประกอบของการสอนที่ทำให้ การสอนมีประสิทธิภาพ ประกอบกับพื้นที่ที่ศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวนน้อย ทำให้ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียนมีความใกล้ชิดกัน ครูผู้สอนทราบภูมิหลังของนักเรียน จึงมีการจัดกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนมีความสุข สนใจ ตั้งใจ และมีความกระตือรือร้น ส่งผลให้นักเรียนสามารถก้าวสู่โลกการทำงานหรือ การศึกษาต่ออย่างมีคุณภาพ เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสฝึกทักษะและประสบการณ์ ในอาชีพต่าง ๆ สามารถค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถดำเนินการได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา (Office of the Education Council, 2017) สอดคล้องกับการศึกษาของ Thanawong & Kaewtatip (2021) ที่พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพ ในศตวรรษที่ 21

ปัจจัยตัวนักเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลรองลงมา ($b = 0.38$) อาจกล่าวได้ว่า เมื่อนักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกที่เป็นไปในทิศทางบวก กล่าวคือ นักเรียนมีความรู้สึกเห็นชอบหรือพอใจในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนสนับสนุน ก็ย่อมส่งผลต่อการมีขวัญและกำลังใจ ในการเรียน สอดคล้องกับ Promnara *et al.* (2021) ที่พบว่า เมื่อนักเรียนมีความพึงพอใจต่อโครงการการนำ แนวทางทฤษฎีของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวันจะทำให้นักเรียนทักษะอาชีพและทักษะชีวิตในศตวรรษ ที่ 21 สูงขึ้น

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศชาย เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลลำดับสุดท้าย ($b = 0.08$) แสดงให้เห็นว่า แม้เพศชายจะมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทักษะชีวิตและอาชีพ แต่มีขนาดอิทธิพลลำดับสุดท้าย อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับพ่อแม่ (ร้อยละ 71.91) และมีการเลี้ยงดูเน้นไปที่การส่งเสริมความกล้าหาญ ความเป็น ผู้นำ และความรับผิดชอบ แต่งานวิจัยนี้มีสัดส่วนระหว่างเพศชาย (ร้อยละ 50.56) และเพศหญิง (ร้อยละ 49.44) ใกล้เคียงกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเพศของกลุ่มตัวอย่างยังไม่เป็นปัจจัยหลักต่อทักษะชีวิตและอาชีพ เพราะทักษะชีวิต และอาชีพ อาจจะได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ร่วมกับโรงเรียนในสังกัด ควรมีการ อบรมและพัฒนาครูในการสื่อสารทางบวกรวมถึงการจัดการขัดแย้งระหว่างนักเรียนและนักเรียน ระหว่างครูและ นักเรียน และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม และสำหรับด้านเพศ ซึ่งมีอิทธิพลน้อยที่สุด ฉะนั้น ทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพให้เด็กทุกคนมีโอกาสได้ฝึกอย่างเท่าเทียมกัน เช่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร และการวางแผนอนาคต โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด และความต้องการของเด็กแต่ละคน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Active Learning โดยการสร้างแรงจูงใจในการเรียน และกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่น และประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการสร้างบรรยากาศโรงเรียนให้ปลอดภัย อบอวน และเอื้อต่อการฝึกฝนทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ควรนำปัจจัยที่มีอิทธิพลไปพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

References

- Abdullah, N. S., Sumarwati, S., Abd Aziz, M. I., Ziden, A. A. & Jalil, S. A. (2020). The life and career skills among technical and vocational education and training (TVET) students. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(6), 3335–3345.
- Apaisurasit, S. & Kaewtatip, A. (2020). Causal factors influencing to life and occupation skill responsibility in the 21st century of level 2 student in remote highland area school of Chiang Rai primary educational service area office 2. *Graduate School Journal Chiangrai Rajabhat University*, 13(2), 1-15. (in Thai)
- Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.
- Boonsiruek, T. & Monyanon, S. (2023). The administration of the schools for student development in the 21st century of sri changmai network group 3 schools under the office of nongkhai primary educational service area 1. *Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University*, 3(1), 111-128. (in Thai)
- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2012). *Guidelines for enhancing learner quality based on the basic education core curriculum B.E. 2008*. Office of the Basic Education Commission. (in Thai)
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A.-G. & Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175–191.
- Kamlangsanga, W., Chinacarawat, N. & Sonjai, S. (2025). School administration for promoting life and career skills of students in opportunity expansion schools under the Buriram primary educational service area office 2. *Journal of Academic Surindra Rajabhat*, 3(3), 89-106. (in Thai)
- Klomin, K. (2023). Development of safety agriculture curriculum as new agricultural theory to enhance life skills and professional skills for elementary school students in Phetchabun province. *Journal of Educational Innovation and Research*, 7(4), 1124-1134. (in Thai)
- Kumtui, C. (2017). Causal factor influencing in life and career skills in 21st century of Pratham Suksa 6 hill-tribe under the Chiang Rai primary educational service area office 3. *Kasalongkham Research Journal Chiangrai Rajabhat University*, 11(2), 25-33. (in Thai)

- Ministry of Education. (2017). *Basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) (Revised Edition B.E. 2560 [A.D. 2017])*. Ministry of Education. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2017). *Guidelines for educational management for career development*. Office of the Education Council. (in Thai)
- Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. (2025). *Annual action plan for fiscal year 2025*. Ministry of Education. (in Thai)
- Promnara, K., Ekphet, C. & Jaroensuk, N. (2021). The project evaluation of career and life skills management in the 21st century project of banchalong school under the primary educational service area office Phuket. *Rajapark Journal*, 15(41), 172-185. (in Thai)
- Satangjun, T., Phon-ngam, P., Kessung, P. & Obpahat, J. (2018). Developing activities to enhance the 21st century learning of students in schools under Loei primary educational service area office 2. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 2152-2173. (in Thai)
- Sukrat, T. (2019). *Life assets, self-development, social skills, and career maturity of vocational education students at Sisaket Technical College*. (Master's thesis, Kasetsart University). (in Thai)
- Thanawong, P. & Kaewtatip, A. (2021). Causal factors affecting social adaptation in the 21st century life and professional skills of Mathayomsuksa 1 students, the expanded school under the office of Chiang Rai primary educational service area 1. *Graduate School Journal Chiangrai Rajabhat University*, 14(2), 33-49. (in Thai)
- Yimprasertand, N. & Heeminkool, P. (2025). The development of career skills promotion affecting the quality of life of students in opportunity expansion schools under the office of Kanchanaburi primacy educational service Area 2. *Journal of Education Management and Research Innovation*, 7(2), 227-240. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร.รวี บัวด้วง

วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
เลขที่ 2 แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
E-mail: rawi.hrd@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญประจักษ์ จันทรวิน

วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์
เลขที่ 89 หมู่ 2 ตำบลควนธานี อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 92110
E-mail: boonprajak2518@gmail.com

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.คณิตา ชันธชัย

โรงเรียนวัดช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000
E-mail: Khanita.K@tupp.ac.th

